

Handläggare
Carlén Göran

Datum
2017-01-12

Diarienummer
KSN-2017-0007

Kommunstyrelsen

Godkännande av projektdirektiv för Fördjupad översiktsplan för Uppsala Södra station och de sydöstra stadsdelarna

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att godkänna projektdirektiv för Fördjupad översiktsplan för Uppsala Södra station och de sydöstra stadsdelarna, **bilaga**, enligt föredragningen.

Ärendet

De sydöstra stadsdelarna är i översiktsplan 2016 utpekade som ett sammanhållet ”större utvecklingsområde” där fördjupad översiktsplan ska upprättas. Kommunstyrelsen gav 11 maj 2016 (§ 82) stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att inleda arbete med denna fördjupade översiktsplan, inklusive en fördjupningsstudie av förutsättningarna för lätt spårburen kollektivtrafik i stråket Bergsbrunna-Ultuna-Gottsunda (”Ultunalänken”). Stadsbyggnadsförvaltningen fick då också i uppdrag att återkomma med förslag till tidplan och direktiv.

Föredragning

Stadsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag till direktiv och tidplan för rubricerade arbete.

Projektdirektivet tjänar både som politisk styrning och som styrning från tjänstemannaorganisationen. Vissa delar är antingen information, rena frågor för tjänstemannaorganisationen eller för detaljerade för ett överordnat beslut. Kommunstyrelsen föreslås därför godkänna följande delar av projektdirektivet: Mål, Krav på projektet, samt första punkten under Styrning och vägledning.

Ekonomiska konsekvenser

Projektet bedrivs inom given ram.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Mats Norrbom
Stadsbyggnadsdirektör

Projektname FÖP för Uppsala Södra station och de sydöstra stadsdelarna	Datum 2016-01-03	
Författare Göran Carlén	Dnr KSN-2017-0007	Version 0.2

Fördjupad översiktsplan för Uppsala Södra station och de sydöstra stadsdelarna

Projektdirektiv

Kryssa i rutan för det alternativ som gäller

Beslut att starta **planeringsfasen** (BP1)

Beslut att bordlägga beslutet

JA	NEJ	Kommentar:
☐	☐	
☐	☐	

Datum och underskrift av projektägaren

Namnförtydligande

Projektname FÖP för Uppsala Södra station och de sydöstra stadsdelarna	Datum 2016-01-03	
Författare Göran Carlén	Dnr KSN-2017-0007	Version 0.2

GRUNDLÄGGANDE INFORMATION	3
BAKGRUND	3
PROJEKTÄGARE, INTRESSETER OCH FINANSIERING	4
PROJEKTÄGARE.....	4
INTRESSETER	4
FINANSIERING	4
MÅL.....	4
EFFEKTÅL	4
PROJEKTÅL.....	5
FÖRVÅNTAT RESULTAT AV PLANERINGSFASEN	5
KRAV PÅ PROJEKTET	6
FÖRUTSÅTTNINGAR	6
AVGRÅNSNINGAR	6
KOPPLINGAR TILL ANDRA PROJEKT OCH VERKSAMHETER.....	7
RISKER OCH MÖJLIGHETER	7
BUDGET.....	8
PROJEKTKOSTNADER	8
RESURSER	8
PROJEKTFINANSIERING	8
TIDPLAN.....	8
STYRGRUPP	FEL! BOKMÅRKET ÅR INTE DEFINIERAT.
CHECKLISTA INFÖR BESLUT, BP1.....	9
REFERENSER OCH BILAGOR.....	9

Projektname FÖP för Uppsala Södra station och de sydöstra stadsdelarna	Datum 2016-01-03	
Författare Göran Carlén	Dnr KSN-2017-0007	Version 0.2

GRUNDLÄGGANDE INFORMATION

Bakgrund

De sydöstra stadsdelarna är i översiktsplan 2016 utpekade som ett sammanhållet ”större utvecklingsområde” där fördjupad översiktsplan (FÖP) ska upprättas. Kommunstyrelsen gav 11 maj 2016 stadsbyggnadsförvaltningen (SBF) i uppdrag att inleda arbete med denna fördjupade översiktsplan, inklusive en fördjupningsstudie av förutsättningarna för lätt spårburen kollektivtrafik i stråket Bergsbrunna-Ultuna-Gottsunda (”Ultunalänken”). SBF fick då också i uppdrag att återkomma med förslag till tidplan och direktiv.

Inriktningen för de sydöstra stadsdelarna framgår i översiktsplan 2016, men handlar i korthet om följande. Kommunen ska upprätta en fördjupad översiktsplan för att förbereda inför en omfattande expansion under planperioden (2050). Området bedöms kunna rymma minst 10 000 nya bostäder, stora utrymmen för flera verksamhetsmiljöer, etablering av en ny tågstation (Uppsala Södra) strax söder om Bergsbrunna. Utvecklingen ska också innehålla flera nya lokala och regionala transportkopplingar, inklusive ovan nämnda Ultunalänk. Sammantaget bäddar detta för utveckling av en stadsnod. Bergsbrunna stadsnod ska utvecklas som ett levande centrumområde kring den nya stationen, med snabb och smidig kollektivtrafik till övriga stadsnoder och innerstaden. Stadsnoden ska utvecklas med en koncentration av bostäder, verksamheter och andra funktioner. Potentialen att fungera som omstigningspunkt till tåg för invånare i tätorter och landsbygdsområden, framförallt i norr och öster, ska tas tillvara.

En ny tågstation vid Bergsbrunna och kollektivtrafiklänken därifrån till Ultuna-Gottsunda är nyckelfunktioner för stadsutvecklingen. Med dessa på plats kan trafiksystemet in mot resecentrum i innerstaden få en nödvändig avlastning genom att resandeströmmar på såväl sydöstra som sydvästra sidan till och från Stockholm kanaliseras mot den nya tågstationen. På det sättet ges tillräcklig kapacitet för en stor omfattning nya arbetsplatser och bostäder i dessa stadsdelar, men också i andra delar av staden och kommunen.

Stadsutveckling av större omfattning i de sydöstra stadsdelarna blir aktuell när det finns beslut om genomförande av ny tågstation vid Bergsbrunna. För det krävs högre kapacitet på järnvägen i form av ytterligare två spår mellan Uppsala och Arlanda. Investeringsmedel för detta avsätts sannolikt i nästa investeringsplan för den statliga transportinfrastrukturen. Det kan innebära spårutbyggnad under andra hälften av 2020-talet. För att underbygga investeringsbeslut i ny tågstation mm och att en trafikering på den kommer till stånd är det viktigt att nu få fram den fördjupade översiktsplanen för att tydligare klargöra struktur och villkor för den önskade stadsutvecklingen. 10-15 år är kort tid i förhållande till de omfattande investeringar som behöver förberedas.

Projektnamn FÖP för Uppsala Södra station och de sydöstra stadsdelarna	Datum 2016-01-03	
Författare Göran Carlén	Dnr KSN-2017-0007	Version 0.2

PROJEKTÄGARE, INTRESSENTER OCH FINANSIERING

Projektägare

Stadsbyggnadsdirektören är projektägare. Motiveras av projektets strategiska betydelse. Politisk ansvarig nämnd (uppdragsgivare) är kommunstyrelsen.

Intressenter

Interna intressenter

Snart sagt varje nämnd och förvaltning, samt flera kommunala bolag inom samhällsbyggnadsområdet är intressenter.

Externa intressenter

Staten i form av trafikverket, länsstyrelsen och Sveriges lantbruksuniversitet (markägare) är tillsammans med Region Uppsala (kollektivtrafikhuvudman, RUS- och länsplaneupprättare m.m.) särskilt viktiga offentliga aktörer, som behöver involveras i projektet. Samarbete behöver också ske med Knivsta kommun för kopplingar till Alsike och samordning med Alsikes utveckling. Övriga kommuner inom ABC-samarbetet behöver hållas informerade.

Kontakt med markägare, särskilt de med mark i nyckellägen, exempelvis för tågstation och annan överordnad infrastruktur behöver etableras tidigt. Lokala samhällsföreningar, organisationer med verksamhet i området, boende och verksamma ska ges möjlighet till dialog i olika skeden.

Finansiering

Projektet finansieras över kommunstyrelsens budget.

MÅL

Effektmål

Projektet ska

1. klargöra villkoren för genomförande av en större stadsutveckling i området
2. en utvecklad stadbyggnadsidé och profil för stadsutvecklingen i området som tydligt bidrar till att uppfylla övergripande uppsatta mål, prioriteringar och inriktningar
3. ge stöd för enkla och snabba genomförandeförberedande planeringsprocesser som detaljplaneläggning, järnvägsplan, tillståndsansökningar och investeringsplanering.

De långsiktiga effektmålen för området återfinns i översiktsplanen, men kan grovt sammanfattas så här: de sydöstra stadsdelarna ska kunna utvecklas med

1. en ny tågstation och omstigningsplats mellan tåg, stadskollektivtrafik, bil och cykel
2. en stadsnod i området närmast den nya tågstationen
3. en snabb och turtät kollektivtrafikförbindelse från den nya tågstationen till Gottsunda-Ultuna stadsnod. Förbindelsens intrång i Årike Fyris är ringa.

Projektnamn FÖP för Uppsala Södra station och de sydöstra stadsdelarna	Datum 2016-01-03	
Författare Göran Carlén	Dnr KSN-2017-0007	Version 0.2

4. en snabb och turtät kollektivtrafikförbindelse från tågstationen till Gränby.
5. ett lokalt transportnät som ger effektiva kopplingar och skapar förutsättningar för hållbart resande. Kopplingar till överordnat transportnät som understödjer verksamhetsutveckling inklusive logistik. Ny koppling till E4 och (eventuellt) stickspår till järnväg.
6. minst 10.000 nya bostäder och minst 5000 nya arbetsplatser
7. samordnade, resurseffektiva och integrerade tekniska försörjningssystem och byggnader, med inslag av lokala kretslopp och förnybar energiproduktion.
8. grönstruktur, servicefunktioner, hänsyn etc enligt översiktsplanen

På överordnad nivå är ett långsiktigt effektmål att utvecklingen av de sydöstra stadsdelarna och dess transportlänkningsavlastar transportnät på andra platser så att stadens och kommunens utveckling sammantaget kan fortgå i den takt och med de intentioner som översiktsplanen anger. En ny station "Uppsala Södra" möjliggör ytterligare växtkraft i Stockholm-Arlanda-Uppsalastråket vilket stärker Uppsala som tillväxtnod i huvudstadsregionen och bidrar ytterligare till dess konkurrenskraft på den globala arenan.

Projektmål

- 1 Senast år 2020 ska finnas
 - a) en antagen fördjupad översiktsplan för området
 - b) beslut om principlösning för kollektivtrafiklänken från Bergsbrunna till Gottsunda-Ultuna.
 - c) En genomförandestrategi med skisserade etapper inklusive finansieringsfrågor och kommunalekonomisk bedömning och balansering på koncernnivå. Aktörsekonomisk analys.
- 2 Nyckelaktörerna (se "intressenter" ovan) har aktivt bjudits in att medverka och få information under väg, utöver vid det formella samrådet och utställningen. Tillräcklig uppslutning finns bakom planen för att ett genomförande är realistiskt.

Förväntat resultat av planeringsfasen

- 1 Projektplan klar i samband med verksamhetsplaneringen för 2018.
- 2 Vissa underlagsutredningar rörande geoteknik, markavvattning, naturvärden, landskapsvärden har beställts. Grov exploateringsekonomi klagjord.
- 3 Markägarsamtal har inletts
- 4 Överenskommelse med Trafikverket och Region Uppsala om aktiv medverkan. Klargörande om ytterligare statligt engagemang genom exempelvis regeringsinitiativet om "Nya städer".
- 5 Lämplig tågordning avseende utredning av sakfrågor respektive dialogprocessen klagörs
- 6 Revidering av budgetbedömning. Klargörande av fördelning mellan internt arbete och konsultinsatser mm. Klargörande av möjliga externa bidrag i arbetet (t ex via regeringsinitiativet "nya städer", EU-medel för transportinnovationer, från berörda nyckelaktörer).

Projektname FÖP för Uppsala Södra station och de sydöstra stadsdelarna	Datum 2016-01-03	
Författare Göran Carlén	Dnr KSN-2017-0007	Version 0.2

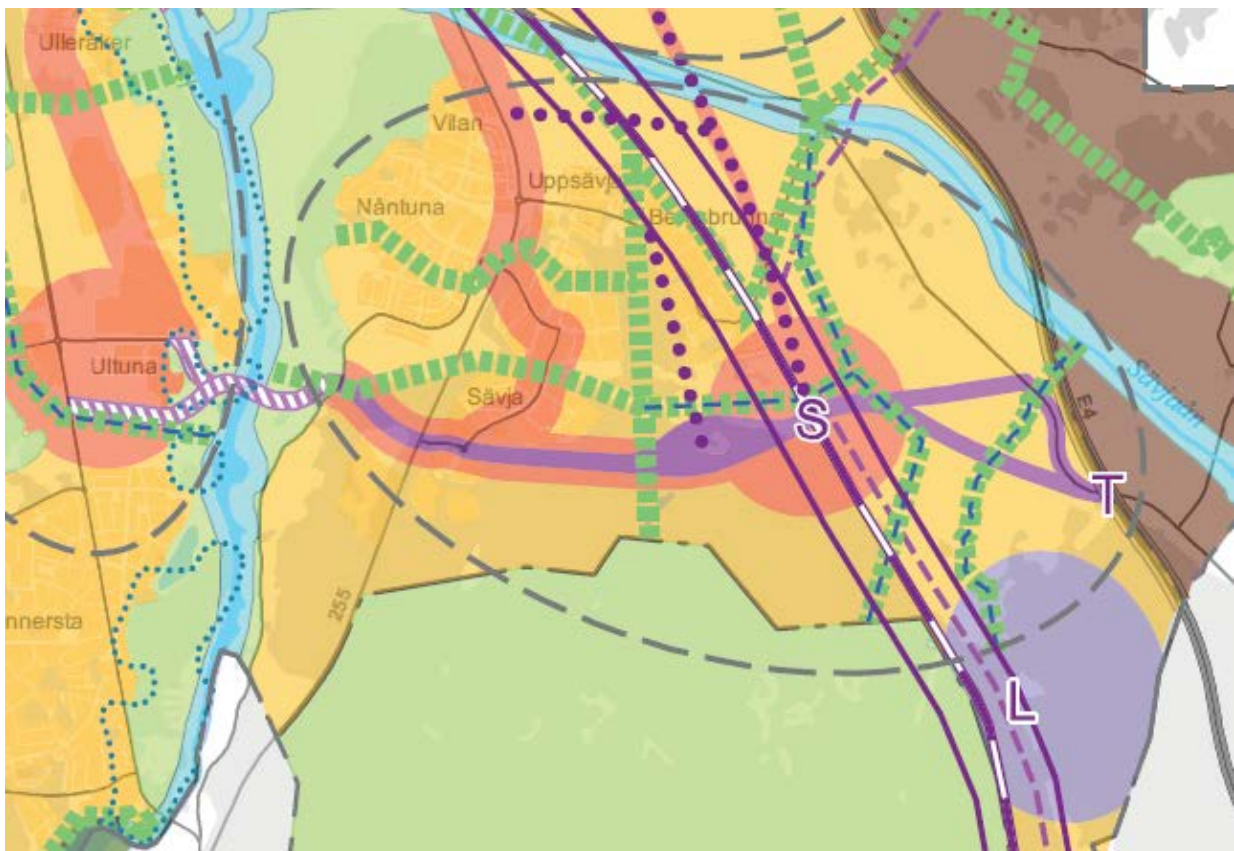
KRAV PÅ PROJEKTET

Förutsättningar

Översiktsplanen ger vägledning i form av prioriteringar, riktlinjer, inriktningar, preciseringar och avvängningar. Dess intentioner ska följas.

Avgränsningar

Den geografiska avgränsningen framgår ungefärligen av översiktsplanen, se utsnittet nedan. Detaljerad avgränsning är en del i projektet. Därutöver studeras kollektivtrafiklänken till Gottsunda-Ultuna även på västra sidan ån, i de aspekter som är nödvändiga.

Utsnitt ur översiktsplan 2016, markanvändningskartan. Gråstreckad linje markerar ungefärlig avgränsning av området för den fördjupade översiktsplanen. "S" markerar ungefärligt läge för ny tågstation "Uppsala Södra". Lilaskrafferade korridorer är den del av kollektivtrafiklänken som går genom det känsliga området Årike Fyr och alternativa sträckningar i Ultuna. För fullständig teckenförklaring, se översiktsplan 2016.

Projektnamn FÖP för Uppsala Södra station och de sydöstra stadsdelarna	Datum 2016-01-03	
Författare Göran Carlén	Dnr KSN-2017-0007	Version 0.2

KOPPLINGAR TILL ANDRA PROJEKT OCH VERKSAMHETER

- Den nationella och regionala transportinfrastrukturplaneringen
- Framtagande av trafikstrategi och systemval för kollektivtrafiken
- Naturresevatbildning för Årike Fyris och inriktningar i denna (klart 2017)
- Slutförandet av den fördjupade översiktsplanen för södra staden (klart 2017)
- Kommunens långsiktiga investeringsbudget (rullande)
- Övrig kommunal planering i området

RISKER OCH MÖJLIGHETER

Risker

Projektets planeringsfas

- Tillräckliga personalresurser avsätts inte. Markförhandlingsresurs kritisk.

Projektets genomförandefas

- Projektets omfattning och komplexitet i frågeställningar gör det svårt att åstadkomma en smidig process.
- Viktiga nyckelaktörer saknar möjlighet att medverka tillräckligt mycket för att processen ska gå smidigt och tidplanen hållas.
- Motsättningar mellan skilda intressen gör det svårt att finna genomförbara planstrukturer.
- Det avsätts inte tillräckliga eller kontinuerliga resurser i termer av egen kompetens och tid samt konsultbudget.
- Kommunens styrsystem förmår inte att ge nödvändig vägledning i vägvalsfrågor

Risker för senare fysiskt genomförande

- Markåtkomst i nyckellägen och rent allmänt visar sig vara svårt. Hindrar eller fördröjer genomförandet.
- Riksintressen, markavvattningsförbud, Natura 2000 och andra förordnanden hindrar nödvändig infrastruktur och/eller reducerar möjliga utbyggnadsområden.
- Förseningar i statens investeringsplanering. Alternativt att nödvändiga investeringar kräver så mycket lokal medfinansiering att kalkylen inte går ihop.

Konsekvenserna av att några eller alla risker inträffar kan bli att stadsutvecklingsinriktningen för perioden 2030-2050 enligt ÖP måste omprövas.

Möjligheter

Möjligheterna framgår i stort av effekt- och projektmålen. Därutöver redovisas nedan särskilda möjligheter för projektets inledande fas.

Projektets planeringsfas

- Statliga och regionala aktörer deltar aktivt och stödjande i projektplaneringen

Projektnamn FÖP för Uppsala Södra station och de sydöstra stadsdelarna	Datum 2016-01-03	
Författare Göran Carlén	Dnr KSN-2017-0007	Version 0.2

- Särskilt bistånd i termer av t ex kompetenser, beslutsberedskap mm utlovas av staten som en del av initiativet om ”nya städer” (se förslag till särskild skrivelse från KS till näringsdepartementet med samma diarienummer som föreliggande projektdirektiv)
- Markägarkontakterna ger ömsesidig förståelse för olika intressen. Klargörande av skilda villkor för markåtkomst för nyexploatering och infrastruktur.
- De exploateringsekonomiska villkoren grovt sett klargjorda, med antaganden om tröskelinvesteringar. Inkluderar generalplaneinvesteringar. Detta ger klargörande ingångar för det fortsatta arbetet med struktur- och volymfrågorna.
- Under planeringsfasen avgörs också om arbetet med ”Ultunalänken” kan få stöd av ett större EU-projekt inom ramverket ”Future and Emerging Technologies”. Det handlar om utveckling av ”ett generellt transportsystem”, liknande spårtaxi. Ansökan lämnas in i januari 2017 av en sammanslutning av flera olika parter inklusive universitet. Ultunalänken ligger med som en av två fallstudier.

BUDGET

Projektkostnader

Kostnadsram för planeringsfasen: ca 800 kkr, fördelat enligt följande

- Strategisk planering: ca 200 kkr konsultinsatser mm, ca 300 kkr interna personalresurser (ca 0,25 årsarb). Tyngdpunkten i insatserna ligger i kvartal 4, 2017
- MEX: Markförhandlingsresurs och resurs för tidiga exploateringskalkyler, ca 300 kkr internt eller upphandlat) som måste in i projektet tämligen omgående (kvartal 1 2017)

Kostnadsbedömning hela projektet: ca 6000-8000 kkr, största insatsen under 2018-2019

Resurser

Under planeringsfasen behövs en projektledare, en bred strategisk planerare, en strategisk trafikplanerare (strategisk planering), en markförhandlare och exploateringskalkylator (MEX), kommunikationsstrateg (kommunikationsstaben).

Projektfinsiering

Kommunstyrelsen finansierar FÖP-arbetet. Respektive offentlig aktör förväntas bidra med egen expertis och planeringsinsatser inom sitt ansvarsområde.

TIDPLAN

Januari-september 2017: Aktörssamtal, sammanställning av underlag, formering av projektgrupp

Oktober- december 2017: Projektplanering, beställning konsultutredningar

December 2017: projektplan klar. Delrapportering av övriga aktiviteter till styrgrupper

December 2018: samrådshandling färdig för beslut om samråd

Projektname FÖP för Uppsala Södra station och de sydöstra stadsdelarna	Datum 2016-01-03	
Författare Göran Carlén	Dnr KSN-2017-0007	Version 0.2

Januari-mars 2018: samråd
 December 2018: Utställningshandling klar för beslut
 Januari-mars 2019: Utställning
 September 2019: Antagande

STYRNING OCH VÄGLEDNING

Politisk styrgrupp: KSAU-P

Tjänstemannastyrgrupp: Styrgrupp samhällsbyggnad

Sponsorgrupp (råd i vägvalsfrågor, processtöd): Elisabet Jonsson, avdelningschefen för plan- och byggavdelningen, ansvarar för att en sponsorgrupp etableras och är sammankallande. Från programkontoret deltar inledningsvis Göran Carlén.

CHECKLISTA INFÖR BESLUT, BP1

Kryssa i rutan för det alternativ som gäller

JA NEJ

	JA	NEJ
Projektägare är utsedd (finansiär)		
Projektledare, styrgrupp & mottagare är utsedda och införstådda med sitt åtagande		
Resurserna för planeringsfasen är säkrade		
Planeringsfasen är planerad och beskriven med kostnader, resurser, tid, leveranser och resultat		
Projektets mål är formulerat		
Det förväntade resultatet för planeringsfasen och projektet är dokumenterat och kopplat till verksamhetens mål och strategier		
Effektmålen för projektet är uppsatta		
Övergripande risker för projektets genomförande finns dokumenterat		
En ansvarig för diarieföring är utsedd och en akt är upprättad för projektet		

REFERENSER OCH BILAGOR

Översiktsplan 2016